

✚ Δάκνω= δαγκώνω

Δήγμα (= δάγκωμα), δηκτικός (=αυτός που δαγκώνει), δάκος (= φαρμακερό ζώο), δάγκωμα, δαγκωνιά, δαγκάνα, δαγκωματιά

✚ Δέδοικα/δέδια= φοβάμαι

Δειλός, δεινός (αρχική σημασία: φοβερός, αυτός που προκαλεί φόβο), δεινότητα, δέος (= ο βαθύς σεβασμός που εμπνέεται από κάποιον ή κάτι), περιδεής (= έντρομος), αδεής (=άφοβος), ψοφοδεής (= δειλός)/«κακό ψόφο να'χεις»], δεισιδαίμων, δεισιδαιμονία, αδεώς, δείμα (=φόβος), δεινοπάθημα, επιδείνωση, πάνδεινα, άδεια (αρχική σημασία: αφοβία · από τη σημασία της έλλειψης φόβου, η λέξη, ήδη από την αρχαιότητα, απέκτησε τη σημασία της ελευθερίας και της εξασφάλισης ορισμένων δικαιωμάτων που παρέχονταν από τη νομοθεσία της αρχαίας Αθήνας και δηλώνονταν στο δικανικό λεξιλόγιο με τον όρο «άδεια»)

✚ Δείκνυμι/δεικνύω= δείκνω, φανερώνω

Δείγμα, υπόδειγμα, παράδειγμα, ένδειξη, ανάδειξη, απόδειξη, υπόδειξη, δείκτης, παραδειγματικός, υποδειγματικός, δειγματισμός, δειγματολόγιο, δεικτικός, ενδεικτικός, αποδεικτικός, σελιδοδείκτης, ανεμοδείκτης, ωροδείκτης, χρονοδείκτης,

✚ Δέχομαι= δέχομαι, υποδέχομαι

Αποδοχή, διαδοχή, υποδοχή, παραδοχή, συνεκδοχή, δεξιός, αδέξιος, επιδέξιος, δεξαμενή, δοχείο, δοκός, δόκανο, δοκάρι (υποκοριστικό της λ. δοκός), δέκτης, αποδέκτης, αποδεκτός, δεκτός, δεκτικός, παραδεκτός, απαράδεκτος, ευπρόσδεκτος, ακατάδεκτος, αναδεξιμιάς, διάδοχος, διαδοχικός, ανάδοχος, ξενόδοχος

✚ Δέω= έχω έλλειψη, στερούμαι

Δέηση, ενδεής, ένδεια, δεόντως (= κατάλληλα), δεοντολογία, αντιδεοντολογικός,

δεύτερος-α-ον (είναι ο συγκριτικός βαθμός του θ. δευ- του ρ. «δεύομαι», ο οποίος είναι παράλληλος τύπος του ρ. «δέω/δέομαι». Αρχικά η λέξη προσδιόριζε τον υποδέεστερο, εκείνον που ακολουθεί, πράγμα που αιτιολογεί την παρετυμολογική σύνδεση με το αριθμητικό «δύο».)

Το απρόσωπο του ρήματος δέω είναι το: «δεῖ»---δεῑ δῆ χρημάτων = υπάρχει έλλειψη χρημάτων (Δημοσθένης, Ολυνθιακός, 20)

Δέω/δῶ= δένω

Δέσιμο, δέση, υπόδεση, περιδεση, σύνδεση, δέστρα, διάδημα (=στέμμα), σύνδεσμος, συνδετήρας, επίδεσμος, δέσμη, δεσμός, δεσμά, δέσμευση, δεσμίδα, δέσμιος, δεσμώνης, δεσμωντήριο, δεσμοφύλακας, δέμα, υπόδημα, ανυπόδητος, άδετος, ασύνδετος, δέμα, δεμάτι, αλληλένδετος

Δηλώ-ῶ= φανερώνω, δηλώνω

Δήλωση, δήλωμα, δηλωτέος, δηλωτός, αδήλωτος, δηλωτικός, δηλωσίας, διαδήλωση, εκδήλωση, εκδηλωτικός, συνυποδήλωση, πρόδηλος (= ολοφάνερος), δηλαδή (δηλα δή, = λοιπόν),

Δήλος (άγνωστη ετυμολογία: συνδέθηκε με το «δήλος» εξαιτίας ενός αρχαίου μύθου κατά τον οποίο το νησί εμφανίστηκε ξαφνικά)

Διδάσκω= διδάσκω

Διδάσκαλος (και με απλολογία) δάσκαλος, δασκάλα, διδασκαλείο, διδασκαλικός, διδακτικός, διδακτέος, διδάκτορας, δίδακτρα, διδακτήριο, δίδαγμα, διδακτός, αδίδακτος, αυτοδίδακτος, αδαής, δαήμων (= γνώστης, ειδήμων)

Διδράσκω= δραπετεύω

Απόδραση, αναπόδραστος (= αναπόφευκτος), δραπέτης,

Άδραστος (=αυτός που δεν αποδρά ή δεν μπορεί κάποιος να τον αποφύγει)

Δίδωμι= δίνω

Δόση, αντίδοση, κατάδοση, διάδοση, μετάδοση, απόδοση, επίδοση, παράδοση, έκδοση, δοσολογία, δοσατζής,

δώρο, αντίδωρο, αντίδοτο,

δωρεά, δωρεάν, δωροθέτης, δωροθεσία, δωροδοκία, δωρητής, δωσίλογος,

προδότης, προδοσία, ανέκδοτο, ασυδοσία, ασύδοτος,

διαδοτέος, αποδοτέος, παραδοτέος, μεταδοτέος, δεδομένο,

δότης, αιμοδότης, καταδότης, μεταδότης, φωτοδότης, εκδότης, σηματοδότης, πληροφοριοδότης, ηλεκτροδότηση, επιδότηση, χρηματοδότηση, εκδοτικός, αποδοτικός, δόσιμο, αναμετάδοση, μισθοδοσία, δάνειο (παράγεται από το «δάνος: πιθανώς συνδέεται με τη ρίζα do:δί-δω-μι), *δοῦναι καί λαβεῖν* (= πάρε-δώσε)

✚ Δικάζω= δικάζω

Δικαστής, δικαστικός, δικαστήριο, δικάσιμος, δικογραφία, δικανικός (= δικαστικός), δίκη (επίρρημα, =όπως ακριβώς, σαν), δίκιο, δίκαιος, δικαιοσύνη, δικαίωση, δικαίωμα, δικαιοδοσία, δικαιολογία, διαδικασία, δικολάβος (=πρακτικός δικηγόρος χωρίς πτυχίο), δικηγόρος, δικαίουχος, δικαιοπραξία, αδικοχαμένος, εξώδικος, τελεσίδικος, Στρατοδικείο/Ναυτοδικείο/Αεροδικείο/Πταισματοδικείο/Πλημμελοδικείο, υπόδικος, κατάδικος, φυγόδικος, αντίδικος, εκδίκηση, εκδίκαση, καταδίκη, αδίκημα

✚ Διώκω= καταδιώκω, επιδιώκω, εξορίζω

Δίωξη, επιδίωξη, καταδίωξη, διωγμός, διώκτης, διωκτικός

✚ Δοκέω-ῶ= νομίζω, φαίνομαι--δοκεῖ μοι= μου φαίνεται, φαίνεται καλό

Δόξα, άδοξος (=αφανής), ένδοξος, παράδοξος, δόγμα, δόκιμος, δοκιμή, δοκίμιο, δοξαστικός, δοξολογία, δοξασία, απροσδόκητος, αδόκητος (= αυτός που δεν αναμενόταν), αδοκήτως, αποδεκτός, αποδέκτης, μισαλλοδοξία, απαισιόδοξος, ανορθόδοξος, μαιτιόδοξος, τρισένδοξος, φιλόδοξος, παράδοξος, κενόδοξος, επίδοξος, ένδοξος, αποδοκιμασία, δοκιμασία, δοκιμαστήριο, δοκησίσοφος (= ο κατά φαντασίαν σοφός, ο ψευδοσοφός), ορθοδοξία, δοκούν [κατά τό δοκοῦν = κατά τη γνώμη κάποιου]

✚ Δουλόω-ῶ= υποδουλώνω

Δούλος (άγνωστης ετυμολογίας, ίσως καρικό ή λυδικό δάνειο · άλλωστε η δουλεία ξεκίνησε στην Εγγύς Ανατολή), δουλικό, δουλοπάροικος, δουλοπρεπής, δουλεμπόριο, δουλοκτήμονας, αδούλωτος, υπόδουλος, υποδούλωση, εκδούλευση,

δουλειά, δουλεία, δούλεμα

✚ **Δράω-ῶ= πράττω, ενεργώ**

Δράμα, δραματικός, δραματοποίηση, δράση, αντίδραση, απόδραση, επίδραση, διάδραση, δρώμενο, δραστήριος, αντιδραστήριο, δραστικός, αντιδραστικός, διαδραστικός, δράστης, αδρανής, αδράνεια, δραστηριότητα

✚ **Δύναμαι= μπορώ**

Δύναμη, αδυναμία, δυνατός, αδύνατος, δυναμικός, δυναμωτικό, δυνάστης, δυναστεία, δυναμισμός, δυνατότητα, ενδυνάμωση, αποδυνάμωση, δύννη, δυνητικός (= αυτός που μπορεί να συμβεί), δυναμίτης (η λέξη πλάστηκε βάσει του «δύναμις» από τον Σουηδό Α. Νόμπελ, ο οποίος εφηύρε το υλικό το 1866)

✚ **Δύω= βυθίζω**

Δύση, ανάδυση, κατάδυση, ένδυση, έκδυση, αποδυτήριο, αναδυόμενος, ένδυμα, ενδυμασία, επενδύτης, ντύσιμο, δυτικός, δυσμάς, δύτης

Ε

✚ Ύγειρω= εξεγείρω, αφυπνίζω, σηκώνω

Έγερση, εγερτήριο, διεγερτικός, εγρήγορση, γρήγορος, γρήγορα, Γρηγόρης (από τον πρκ. «έγρηγορα»= είμαι άγρυπνος, αγρυπνώ)
Γρηγορείτε και προσεύχεσθε (Ματθαίος, 26,41)(η προτροπή του Χριστού στους μαθητές του το βράδυ της σύλληψής του)

✚ Ἐθέλω-θέλω= θέλω

Θέληση, θέλημα, θεληματικός, αθέλητος, καλοθελητής, εθελοντής, εθελοντικός, εθελοντισμός, εθελούσιος, άθελα, θενά/θα (μόρια)

✚ Ἔοικα= μοιάζω

Πρόκειται για παρακείμενο με σημασία ενεστώτα του ρ. «εἶκω», ο οποίος είναι ποιητικός τύπος.
Εικόνα, εικονικός, εικότως (= εὐλογία), επιεικής, επιείκεια, επιεικώς, εικασία

✚ Ἐίμι= είμαι, υπάρχω

Ουσία, συνουσία, απουσία, εξουσία, παρουσία, περιουσία, ουσιαστικός, ουσιώδης, επουσιώδης, ανούσιος, επιούσιος, ομοούσιος, περιούσιος, εξουσιαστικός, εξουσιαστής, πληρεξούσιος, εξουσιοδότηση, παρουσιαστής, παρουσιαστικό, ευπαρουσίαστος, ον, παρόν, απών, όντως, οντολογία,
(πιθανώς): εσθλός (= ανδρείος, γενναίος), έτυμος (= αληθινός, γνήσιος), έτεός (= αληθινός, γνήσιος), ετυμηγορία, ετυμολογία

✚ Ἐΐμι/ἔρχομαι= πηγαίνω, προχωρώ

Εισιτήριο, εξιτήριο, προσιτός, απρόσιτος, δυσπρόσιτος, ερχομός, έλευση, προέλευση, προσέλευση, συνέλευση, παρέλευση, διέλευση, Ελευσίνα, ίόν, ανιόν, κατιόν, ελεύθερος, ελευθερία, ελευθερωτής, απελευθέρωση, προσηλυτισμός, έπηλυσ (=αλλοδαπός), ιταμός (= ορμητικός, θρασύς), ιταμότητα, ισθμός, ανεξίτηλος, αμαξιτός

✚ **Έλαύνω= προχωρώ, πλήττω, καταδιώκω**

Προέλαση, επέλαση, παρέλαση, σφυρήλατος, θεήλατος, αρματηλάτης, στρατηλάτης, ελατήριο, έλασμα, ελατός (= αυτός που μπορεί να σφυρηλατηθεί), ελαστικός, ποδήλατο, ποδηλασία, ποδηλατικός, κωπηλάτης, κωπηλασία, κωπηλατοδρόμιο

✚ **Έλέγχω= εξετάζω, ανακρίνω, κατηγορώ**

Έλεγχος, αυτοέλεγχος, ελεγκτής, ελεγκτικός, ανεξέλεγκτος

✚ **Έλπίζω= ελπίζω, προσδοκώ**

Ελπίδα, ανέλπιστος, ελπιδοφόρος, Ελπινίκη, άπελπις, απελπισμένος, απελπισία, απελπιστικός

✚ **Έννοέω-ώ= σκέφτομαι, συλλογίζομαι**

Νόηση, παρανόηση, κατανόηση, διανοήση, συνεννόηση, νόημα, νοητός, ανόητος, αδιανόητος, αμετανόητος, παρανοϊκός, προνοητικός, νοήμων, νοηματικός, νοημοσύνη, νοητικός, άνοια, μετάνοια, παράνοια, έννοια, διάνοια, πρόνοια, υπόνοια, ομόνοια, δικόνοια, νους, άνους, υπονοούμενο

✚ **Εξετάζω= εξετάζω**

Εξέταση, εξεταστής, εξεταστικός, ανεξέταστος, εξεταστήριο, εξέτασητρα, ανεξεταστέος, μεταξεταστέος, επανεξεταστέος

✚ **Έπιμέλομαι-έπιμελοῦμαι= φροντίζω για κάτι, δείχνω επιμέλεια**

Επιμέλεια, επιμελητής, επιμελητεία, επιμελημένος, επιμελής, επιμελητήριο, αμέλεια, αμελής, ατημέλητος, μεταμέλεια, μελέτη, μελέτημα, μελετηρός, μελετητής, μέλημα, Μελέτης

✚ **Επίσταμαι= γνωρίζω καλά**

Επιστήμη, επιστήμονας, επιστημονικός, επιστητός, επισταμένος, πανεπιστήμιο, πανεπιστημιακός, πανεπιστήμονας

✚ Ἐπομαι= ακολουθῶ

Επόμενος, επομένως, οπαδός

✚ Ἐργάζομαι= εργάζομαι

Έργο, εργοστάσιο, εργολάβος, εργάτης, εργατικός, εργάσιμος, εργασιακός, εργασία, προεργασία, εργαστήριο, εργώδης (= κουραστικός), εργαλείο, εργαλειοθήκη, εργαζόμενος, εργόχειρο
ανεπεξέργαστος, επεξεργασία, συνεργασία, συνεργάτης,
άνεργος, άεργος, αυτουργός, χειρουργός, μουσουργός, κακούργος, πανούργος, δημιουργός, στικουργός, περίεργος, ραδιενεργός, λειτουργός, λειτούργημα, λειτουργικός, καλλιέργεια, μεταλλουργία, εργάνη (=εργατική), όργιο, κωλυσιεργία,

✚ Ἐρωτάω-ῶ= ρωτῶ

Ερώτηση, επερώτηση, ερώτημα, υποερώτημα, ερωτηματικός, ερωτηματολόγιο

✚ Ἐσθίω= τρώω

Εδώδιμος = φαγώσιμος), έδεσμα, εδεσματολόγιο (= μενού), φαγητό, φαγώσιμος, παμφάγος, φαγοπότι, φαγέδαινα/φάγουσα/φάουσα (=αλλοίωση που απλώνεται στο σώμα καταστρέφοντας το καλυπτήριο σύστημα ή και βαθύτερα τις σάρκες), νηστεία (αρχαία ελλ.: νήσις, νηστικός= αυτός που δεν τρώει)

✚ Εύρισκω= βρίσκω

Ευρετής, εφευρέτης, εύρεση, εφεύρεση, εύρημα, δυσεύρετος, ευρετήριο, ανέρευση, ευρηματικός, εύρετρα, ευρεσιτεχνία
Εύρηκα: φράση του Αρχιμήδη, όταν ανακάλυψε το νόμο της άνωσης των σωμάτων.

✚ Εύχομαι= εύχομαι

Ευχή, ευχετήριος, ευχολόγιο, ευκταίος (=επιθυμητός), απευκταίος (= ανεπιθύμητος), ευκτήριος (= ναός, παρεκκλήσι), ευκτική

✚ Έχω= έχω, βρίσκομαι σε μια κατάσταση

Έξη (=συνήθεια), μέθεξη, ευεξία, καχεξία, καχεκτικός, εξής, εφεξής, καθεξής,
σχολή, σχολείο, σχολικός, σχολάρχης, σχολαστικός, σχέδιο, σχεδόν, σχέση, σχήμα, σχηματισμός,
ενοχή, αποχή, υπεροχή, κατοχή, παροχή, αντοχή, συνοχή, ανοχή, περιοχή, εσοχή, εξοχή, απαντοχή, αντιπαροχή, προεξοχή, εποχή, ένοχος, μέτοχος, κάτοχος, έξοχος,
πολιούχος, ραβδούχος, κλειδούχος, διπλωματούχος, προνομιούχος, παροχέας, παροχέτευση, ολοσχερώς (=ολοκληρωτικά),
ενοχικός, κατοχικός, συνεκτικός, συνεκτικότητα, ανεκτός, ανθεκτικός, περιεκτικός, χτικιό,
εχέφρων, εχεμύθεια, εχέμυθος, εχέγγυος, ανακωχή, εκεχειρία, υπέροχος, υπεροχή, ανεξιθρησκία, οχυρό,
νουνεχής, προσεχής, συνεχής, ασυνεχής, ακάθεκτος, απρόσεκτος, πλεονέκτης, πλεονεξία, ηνίοχος, άσχετος, ακατάσχετος,
ισχαιμία (= η ελάττωση ή διακοπή της κυκλοφορίας του αίματος σε μέρος του σώματος, η οποία οφείλεται σε πρόβλημα της αρτηρίας), ευωχία (=συμπόσιο), σχέτλιος (=δυστυχής), Έκτορας (= αυτός που κρατάει - ο Έκτορας κράτησε την Τροία)

Καρβελά Διονυσία